

میزان آگاهی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از اخلاق در حرفه پرستاری سال ۱۳۹۲

فائزه جهان پور^۱، آرش خلیلی^۲، مریم روانی پور^۳، لیلا نوروزی^۴، مرضیه خلیلی^۳، فاطمه دهقانی^۲

^۱ گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران، مرکز تحقیقات طب عفونی گرمسیری خلیج فارس، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران ^۲ گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، یاسوج، ایران ^۳ مرکز تحقیقات سلولی و مولکولی، دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، یاسوج، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۹/۱۶

تاریخ وصول: ۱۳۹۲/۷/۱۳

چکیده

زمینه و هدف: مسئولیت‌های اخلاقی پرستاران در عملکرد و مراقبت مستلزم این است که از اصول اخلاق حرفه‌ای آگاه باشند. هدف این مطالعه تعیین میزان آگاهی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از اخلاق در حرفه پرستاری بود.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی-مقطعی جامعه مورد مطالعه دانشجویان ترم ۴ تا ۸ پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بودند. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه دو قسمتی شامل اطلاعات دموگرافیک و سئوالات تخصصی اخلاق و مقررات در حرفه پرستاری بود. داده‌ها با آزمون‌های آماری مجذور کای و تی مستقل تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: آگاهی کلی دانشجویان ترم ۴ تا ۸ پرستاری بوشهر در خصوص اخلاق و مقررات در حرفه پرستاری در حد متوسط (۵۳/۷۸ درصد) است. بین جنسیت و میزان آگاهی رابطه معنی داری وجود داشت ($p < 0/05$)، به طوری که این میزان در افراد مذکر بیشتر بود. بین سن و میزان آگاهی و همچنین بین ترم تحصیلی دانشجویان و میزان آگاهی رابطه معنی داری مشاهده نشد ($p < 0/05$).

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد، میزان آگاهی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از اخلاق حرفه‌ای در وضعیت مطلوب نیست.

واژه‌های کلیدی: آگاهی، اخلاق، دانشجویان پرستاری

نویسنده مسئول: آرش خلیلی، بوشهر، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه پرستاری

Email: arash5920@yahoo.com

مقدمه

می‌شود (۳). پرستاران دانش خود را در موضوعات اخلاقی از طریق آموزش‌های لازم افزایش می‌دهند، اما با توجه به این که پرستاران در شرایط متغیر و پیچیده فعالیت می‌کنند، آنچه بیشتر اهمیت دارد نیاز به افزایش توانایی پرستاران در تصمیم‌گیری‌های اخلاقی است که لازم است به نحوی در اجرای آموزش‌ها دقت بیشتری مبذول کرد و به بومی‌سازی روش‌های آموزش و مبتنی بر زمینه بودن آنها توجه بیشتری نمود (۴). در همین زمینه بیان شده است با وجود کتاب، مجلات و منابع متعدد در زمینه اخلاق حرفه‌ای، تدریس اخلاق به صورتی نیست که دانشجویان تصویر مناسبی از موضوع استدلال اخلاقی به دست آورده و در زمینه این درس به صلاحیت کافی دست یابند (۵). مطالعه ای به وسیله نیکبخت نصرآبادی و همکاران (۲۰۰۴) در تهران در خصوص میزان آگاهی پرستاران بیمارستان‌های تهران از اخلاق در حرفه پرستاری انجام شد که ۲۹۷ نفر با مدرک لیسانس و فوق لیسانس در این مطالعه شرکت کردند که در کل میزان آگاهی مناسب نبوده و بیشترین عدم آگاهی در خصوص عدم توانایی در برقراری یک ارتباط مؤثر بوده (۸۶/۷ درصد) و اشکالات هنگام دارو دادن (۴۹/۶ درصد) بود (۶). در مطالعه دیگر دهقانی و همکاران (۲۰۱۲) به بررسی معیارهای اخلاق حرفه‌ای در عملکرد پرستاران تهران پرداختند که این مطالعه بر روی ۱۳۸ نفر از پرستاران انجام شد که اکثر پرستاران در ابعاد مسئولیت‌پذیری، ارتقای کیفیت مراقبت از بیمار و احترام به بیمار عملکرد مطلوبی

پرستاری رشته ای مستقل و شاخه ای از علوم پزشکی است که رسالت آن ارائه خدمات بهداشتی، مراقبتی، درمانی و توانبخشی در بالاترین سطح استاندارد به منظور تأمین، حفظ و ارتقای سلامت جامعه است. گام برداشتن در جهت دستیابی به این هدف است که از پرستار یک فرد حرفه‌ای در گروه سلامت می‌سازد (۱). اخلاق پرستاری شاخه‌ای از اخلاق پزشکی است که تحت تأثیر پیشرفت‌های این رشته قرار گرفته است. تحولات دنیای کنونی دربرگیرنده ویژگی‌هایی است که نیاز به رویکرد اخلاق در حرفه‌های مرتبط با رشته‌های پزشکی را ضرورتی انکار ناپذیر کرده است. از جمله این تحولات استفاده از فناوری‌های پیشرفته، تغییر الگوی بیماری‌ها، افزایش متوسط عمر، افزایش اطلاعات عمومی مردم و تفاوت در حجم و نوع درخواست‌های مرتبط با خدمات سلامت، ایجاد حوزه‌های جدید مانند پیوند اعضا، روش‌های نوین باروری و نظایر آن را می‌توان نام برد (۲).

به دلیل این که موضوع اخلاق تشخیص خوب از بد است، می‌توان شایستگی اخلاقی حرفه‌ای را معادل شایستگی حرفه‌ای دانست. یعنی اگر پرستار بر اساس فضایل اخلاق حرفه‌ای این شایستگی و فضیلت را به دست آورد که در هنگام مواجهه با شرایط شغلی، خوب را از بد شناسایی و خود را مقید به انجام کار خوب و پرهیز از کار بد کند، اقداماتش منجر به توسعه فضایل در کار مراقبت از سلامت

در سال‌های گذشته در زمینه دانش پرستاران ایران از قوانین و مقررات حرفه‌ای انجام شده است، کمبود این دانش را متذکر شده اند، اما این مطالعات دارای نمونه‌های محدود بوده و نیز توانسته‌اند آن چنان که شایسته است مسئولین را به اقدامات عملی برای بهبود وضعیت ترغیب نمایند. از طرف دیگر نتایج و اثربخشی اقدامات محدودی که از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه آگاه سازی پرستاران از قوانین و مقررات حرفه‌ای انجام شده بررسی نشده است (۱۰). به همین دلیل و نیز با توجه به افزایش پیشرونده فراخوانی پرستاران به مجامع قانونی مطالعه حاضر به بررسی میزان آگاهی دانشجویان سال دوم تا چهارم پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از اخلاق در حرفه پرستاری پرداخته است.

روش بررسی

در این مطالعه توصیفی-مقطعی، نمونه گیری به روش تمام شماری بود و حجم نمونه شامل تمام دانشجویانی است که شرایط شرکت در طرح را داشته و حاضر به همکاری و تکمیل پرسشنامه بودند. این مطالعه بر روی ۶۷ دانشجوی پرستاری ترم ۴، ترم ۶ و ترم ۸ دانشگاه علوم پزشکی بوشهر که حاضر به شرکت در مطالعه بودند، انجام شد که دانشجویان ترم ۲ به دلیل عدم حضور در محیط بالینی از جامعه پژوهش حذف شدند. معیار ورود به مطالعه شامل: مشغول به تحصیل بودن به عنوان دانشجوی ترم ۴، ۶ و ۸ کارشناسی پرستاری بود. جامعه مورد مطالعه

داشتند (۷۲/۵ درصد). درکل ابعاد میزان رعایت اخلاق حرفه‌ای حدود ۷۱ درصد ذکر شده بود که رضایت‌مندی بالایی بوده و پرستاران عملکرد مطلوبی داشتند (۷). پرستاری که دلسرد از اخلاق باشد (روحیه اخلاقی او افت کرده باشد) خیلی با شور و اشتیاق از بیمار استقبال نمی‌کند. چنانچه استانداردها رو به تنزل باشد، شفقت، تعهد و وجدان و وظیفه‌شناسی هر روز دشوارتر می‌شود. چگونگی واکنش پرستاران نسبت به هر موقعیت نه تنها از جنبه عاطفی بلکه از جنبه عملی، آنها را به پرستارانی اخلاقی تبدیل می‌کند (۱). تفاق و همکاری (۲۰۰۵) نیز با استناد به مطالعه خود به عملکرد نامطلوب در فرآیند دادن دارو اذعان نموده و لزوم تدوین خط‌مشی‌های مورد نیاز و توجه لازم به اخلاق را در حرفه پرستاری پیشنهاد کردند (۸).

هم دانشجویان پرستاری و هم مردم، از موضوعات اخلاقی استقبال می‌کنند و مفاهیم اخلاقی، واجد بار مثبتی است که در همه احساس خوشایند و دوست داشتنی ایجاد می‌کند. بنابراین مفاهیم اخلاقی برای پرستاران، مفاهیمی آشنا و با ارزشند، اما تصمیم‌گیری اخلاقی در شرایط واقعی فقط با شناخت مفاهیم اخلاقی و دانستن ارزش آنها مقدور نمی‌باشد. پیچیدگی‌های متعددی که در اثر پیشرفت تکنولوژی اتفاق افتاده، بر این مشکل می‌افزایند. بنابراین پرستاران باید نحوه تصمیم‌گیری مناسب اخلاقی در شرایط متفاوت را آن چنان یاد بگیرند که در این زمینه واجد صلاحیت شوند (۹). اگر چه معدود مطالعاتی که

دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر و محیط مطالعه دانشکده پرستاری و مامایی بود.

ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه دو قسمتی (۶ سؤال) اطلاعات فردی و قسمت دوم حاوی ۱۸ گویه با طرح لیکرت پنج گزینه‌ای کاملاً درست، درست، نظری ندارم، نادرست و کاملاً نادرست که میزان آگاهی به وسیله آن سنجیده می‌شد. روایی و پایایی پرسشنامه مذکور در یک مطالعه جداگانه در خصوص تعیین روایی و پایایی پرسشنامه اخلاق در حرفه پرستاری به وسیله محققین به صورت روایی محتوی، به وسیله ۱۰ نفر از اساتید دانشگاه علوم پزشکی یاسوج و دانشگاه علوم پزشکی بوشهر و پایایی کلی پرسشنامه با آلفای کرونباخ ۰/۷۴ مورد تأیید قرار گرفت. پاسخ‌های سئوالات به وسیله اساتید تعیین کننده روایی عضو هیئت علمی و نیز بر اساس آئین‌نامه اخلاق در پرستاری مصوب ۱۳۹۰ و استانداردهای حرفه پرستاری به وسیله صلصالی و همکاران تعیین گردید (۱۱) سپس نمره کسب شده به وسیله هر شرکت کننده و نمرات مجموع، محاسبه شده و بر اساس آن میزان آگاهی محاسبه شد. از تعداد ۹۰ دانشجو تنها ۶۷ نفر حاضر به شرکت در مطالعه شدند. در تحلیل یافته‌های پژوهش تقسیم بندی میزان آگاهی شامل؛ نمره کمتر از ۱۸ آگاهی خیلی ضعیف، نمره ۱۹-۳۶ آگاهی ضعیف، نمره ۳۷-۵۴ آگاهی متوسط، نمره ۵۵-۷۲ آگاهی خوب و ۷۳-۹۰ آگاهی خیلی خوب بود.

داده‌های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی شامل؛ مجذور کای و تی مستقل تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

۶۲/۷ درصد شرکت کنندگان مؤنث و ۳۷/۳ مذکر بودند. بین جنسیت و میزان آگاهی رابطه معنی داری مشاهده شد ($p < 0/05$)، این میزان آگاهی در جنس مذکر بیشتر بود. میانگین سنی شرکت کنندگان ۲۱/۹۳ سال و تمامی شرکت کنندگان بین ۲۰ تا ۲۴ سال سن داشتند. بین سن و میزان آگاهی رابطه معنی داری مشاهده نشد ($p < 0/05$). ۲۵/۴ درصد شرکت کنندگان در ترم ۴، ۴۱/۸ درصد در ترم ۶ و ۳۲/۸ درصد در ترم ۸ مشغول به تحصیل بودند. بین ترم تحصیلی و میزان آگاهی رابطه معنی داری مشاهده نشد ($p < 0/05$). ۹۸ درصد شرکت کنندگان قبلاً در هیچ کارگاه اخلاقی شرکت نکرده بودند. بین شرکت در کارگاه اخلاق و میزان آگاهی رابطه معنی داری مشاهده نشد ($p < 0/05$). میزان آگاهی کلی دانشجویان پرستاری بوشهر در حد متوسط (۵۳/۷۸ درصد) بوده است. جداول ۱ و ۲ به تفکیک نحوه پاسخ‌گویی به سئوالات مطرح شده در خصوص میزان آگاهی از اخلاق در حرفه پرستاری را نشان می‌دهد.

جدول ۱: مقایسه سئوالاتی که بیشترین پاسخ صحیح را در خصوص آگاهی از اخلاق در حرفه پرستاری داشته اند

سئوال	درصد پاسخ	کاملاً درست	درست	نظری ندارم	نادرست	کاملاً نادرست
تصمیم بیمار مبنی بر رد درمان در صورتی که با ادامه درمان امید به زندگی کمی دارند	۲۸/۴	۵۰/۷	۹	۱۱/۹	۰	۰
انجام احیاء قلبی ریوی درست حتی در صورت عدم انتظار زنده ماندن بیمار	۶۵/۷	۲۵/۴	۴/۵	۴/۵	۰	۰
محرمانه ماندن اطلاعات خصوصی بیمار در نزد متخصصین امر سلامت	۷۰/۱	۲۶/۹	۱/۵	۱/۵	۰	۰
صادق بودن همیشگی متخصصین امر سلامت با بیمار و همراهانشان	۵۲/۲	۲۹/۹	۱۶/۴	۱/۵	۰	۰
داشتن حسن نیت با بیمار حتی اگر بیمار شخصیت ناسازگار دارد یا همکاری نمی کند	۵۳	۳۱/۸	۱۰/۶	۴/۵	۰	۰
دنبال کردن نظر پرستار و پزشک به وسیله بیمار و اعتماد به آنها در طول درمان	۴۰/۳	۴۳/۳	۶	۹	۱/۵	۱/۵

جدول ۲: مقایسه سئوالاتی که بیشترین پاسخ نادرست را در خصوص آگاهی از اخلاق در حرفه پرستاری داشته اند

سئوال	درصد پاسخ	کاملاً درست	درست	نظری ندارم	نادرست	کاملاً نادرست
تصمیم بیمار مبنی بر رد درمان در صورتی که با ادامه درمان امید به زندگی کمی دارند	۲۸/۴	۵۰/۷	۹	۱۱/۹	۰	۰
تصمیم خانواده بیمار برای قطع دستگاه‌های تنفس مصنوعی برای ادامه زندگی نباتی بیمار بی هوش	۳۱/۳	۴۳/۳	۲۲/۴	۱/۵	۱/۵	۱/۵
عدم انجام مداخلات و درمانهای طولانی کننده عمر به منظور گسترش علم و مراقبت در بیماران End stage	۱۱/۹	۳۴/۳	۳۵/۸	۱۴/۹	۳	۰
عدم اجازه برای سقط جنین یا القاء جنین به دلیل غیر اخلاقی بودن آن	۱۵/۲	۲۴/۲	۲۷/۳	۲۴/۲	۹/۱	۰
عدم انجام درمان بنا به درخواست بیمار به دلیل احترام گذاشتن به اعتقادات مذهبی بیمار	۱۷/۹	۳۱/۳	۱۰/۴	۲۸/۴	۱۱/۹	۰
گرفتن آزمایش‌ها بدون کسب اجازه بیمار	۲۰/۹	۳۵/۸	۱۴/۹	۲۳/۹	۴/۵	۰

بحث

خود می‌تواند نشان دهنده تأکید و آموزش اساتید محترم دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در زمینه اخلاق پرستاری به دانشجویان باشد که می‌توان از شیوه آموزشی این اساتید به عنوان الگو در سایر دانشگاه‌ها و دانشکده‌های کشور برای آموزش استفاده نمود، هرچند خلاء وجود درس اخلاق در حرفه پرستاری در کوریکولوم آموزشی دانشجویان پرستاری احساس می‌شود. در مطالعه حاضر درصد بسیار بالایی از شرکت کنندگان به سئوال انجام احیاء قلبی ریوی حتی در صورتی که انتظار نمی‌رود بیمار زنده بماند پاسخ درست داده بودند، هم‌چنین در میزان آگاهی در خصوص سوال محرمانه ماندن اطلاعات بیمار به وسیله متخصصین امر سلامت در صورتی که بیمار درخواست کند، بسیار بالا بود که باز مؤکد وجود جو اخلاقی در دانشکده پرستاری بوشهر است.

به رسمیت شناختن پرستاری به عنوان یک حرفه مستقل، باعث شده تا محاکم قانونی نیز پرستار را مسئول و پاسخ‌گویی اقدامات خود بدانند. عدم آگاهی پرستاران از قوانین و مقررات حرفه‌ای، هم پرستار و هم بیمار را در معرض خطر قرار می‌دهد (۱۳). هدف این مطالعه تعیین میزان آگاهی دانشجویان پرستاری ترم ۴ تا ۸ دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از اخلاق در حرفه پرستاری بود. در تحقیق حاضر هیچ کدام از واحدهای مورد پژوهش به سئوالات به طور ۱۰۰ درصد پاسخ نداده بودند و میانگین پاسخ های درست این مطالعه نسبت به مطالعات انجام شده اخیر موجود در این زمینه در یک سطح بالاتر بوده که با توجه به این که این میزان پاسخ درست بدون وجود درس اخلاق در کوریکولوم آموزشی دانشجویان پرستاری بوشهر وجود داشت،

میزان آگاهی دانشجویان در خصوص

سئوالات اجازه قطع درمان به خانواده بیمار برای بیماری که نمی‌تواند حتی با احیاء زنده بماند، آگاهی داشتن بیمار از همه اطلاعات مربوط به درمان، صادق بودن متخصصین امر سلامت با بیمار و همراهان بیمار، داشتن حسن نیت با بیمار حتی در صورتی که بیمار ناسازگار باشد یا با کارکنان همکاری نکند و پاسخ صادقانه به بیمار در خصوص سوال از شایستگی پزشک از حد متوسط بالاتر بوده است. در خصوص سئوالات رد درمان به وسیله بیمار در صورتی که بداند حتی با درمان امید کمی به زندگی دارد و نیز قطع دستگاه‌های تنفس مصنوعی بیمار بی‌هوشی که به درمان پاسخ نمی‌دهد، به وسیله همراهان بیمار، کمترین میزان آگاهی وجود داشته که حاکی از نیاز به آموزش و تأکید بیشتر اساتید دانشکده پرستاری دانشگاه بوشهر دارد و تأیید کننده مطالعه ادیب حاج باقری و همکاران است (۲۰۰۴) که نشان داد که میزان آگاهی پرستاران و دانشجویان ترم آخر پرستاری از قوانین و مقررات حرفه‌ای در حد مطلوب نبود، به گونه‌ای که هیچ‌کدام از واحدهای پژوهش نتوانستند امتیاز کامل را کسب کنند و هر دو گروه کمتر از ۵۰ درصد از نمره کل مربوط به آگاهی را کسب کردند (۱۴).

در خصوص سئوالات غیر اخلاقی بودن سقط

یا القاء جنین، عدم انجام مداخلات درمانی طولانی کننده عمر برای گسترش دانش پزشکی، عدم انجام درمان برای بیماری که به دلایل مذهبی از درمان سر

باز می‌زند و تجاوز به حریم بیمار و گرفتن نمونه خون از بیمار برای آزمایش بدون کسب اجازه از بیمار، میزان آگاهی پایین بود (البته در مورد دو سؤال القاء یا سقط جنین و عدم انجام درمان به منظور گسترش دانش نسبت به خود مطالعه، آگاهی در این مطالعه پایین بوده، ولی برای این دو سؤال نسبت به سایر مطالعات مشابه از آگاهی متوسطی برخوردار بوده‌اند) که جا دارد اساتید دانشکده پرستاری بوشهر تأکید بیشتری در خصوص آموزش موضوعات فوق به دانشجویان داشته باشند. در خصوص سئوالات ادامه یافتن زندگی بیماران تحت هر شرایط و با هر امکاناتی آگاهی خیلی خوبی وجود نداشت. همچنین در خصوص سئوالات تذکر فوری به همکاران در هنگام مواجهه با اشتباه در خصوص بیمار، گزارش دادن خطاهای دارویی یا درمانی حتی در صورتی که برای بیمار مشکلی به وجود نیاید و عدم مصرف دارونما در صورتی که ضررش بیشتر از نفعش باشد، آگاهی نسبتاً خوبی وجود داشت که باید بیشتر مورد تأکید قرار گیرند. مطالعه‌ای در سال ۲۰۰۹ در آمریکا انجام شده و گزارش داده بود که اگر چه نیمی از پرستاران درباره مقررات آموزش دیده بودند، اما بیشتر آنها در این زمینه آگاهی کمی داشتند (۱۲). دو مطالعه که در سال‌های ۲۰۰۴ و ۲۰۱۰ در ایران انجام شد، گزارش دادند که بیشتر پرستاران بر نقش قوانین و مقررات در حمایت از پرستار و لزوم آگاهی پرستاران از این قوانین تأکید دارند. آنها فقدان حمایت قانونی از پرستار را عاملی برای عدم مداخله

حرفه‌ای به وسیله پرستاران ۲۶ درصد ذکر شد که پایین‌تر از مطالعات انجام شده اخیر است (۷). این تحقیقات ضرورت لزوم درس اخلاق پرستاری را در کوریکولوم دانشجویان پرستاری نشان داده و زنگ خطری برای پرستاری در ایران است که از قافله حرفه‌ای‌گرایی عقب نمانند، چرا که بعد از آموزش اخلاق در پرستاری بعد مهم‌تری ظهور کرده و آن هم اجرای اخلاقیات پرستاری در بعد عمل است که به مراتب سخت‌تر از آموزش اخلاق پرستاری است و اگر این مهم صورت گرفته و پرستاری در علم و عمل به اخلاقیات مزین شود، چهره پرستاری در ایران دگرگون شده و درک این نکته که "وظیفه اخلاقی پرستار است که بیمار را دلداری داده و زمینه را برای پذیرش همراه با طیب نفس بیماری فراهم کند" برای تمامی پرستاران آسان می‌گردد.

نتیجه‌گیری

با توجه به متوسط بودن میزان آگاهی کلی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر از اخلاق در حیطه پرستاری (۵۳/۷۸ درصد)، دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر نیز مانند دانشجویان سایر دانشگاه‌های کشور ایران به آموزش بیشتر در این زمینه نیاز دارند و هم‌چنان باید بر روی اخلاقیات در پرستاری به آنها تأکید کرد و تمام راهکارهای لازم برای ارتقای اخلاق حرفه‌ای در پرستاری را برای آنها در پیش گرفت. پس توصیه می‌شود برنامه ریزی جامع‌تری جهت ارتقای سطح

پرستاران و کاهش کیفیت مراقبت دانسته و وجود قوانین و مقررات روشن حرفه‌ای و نیز آگاهی پرستاران از این مقررات و کاربست آنها را عاملی مؤثر در توانمندسازی حرفه ای پرستاران می‌دانستند (۱۳-۱۴).

در مطالعات انجام شده به وسیله یعقوبیان و همکاران (۲۰۱۰) در ساری، دانش پرستاران در مورد مقررات حرفه ای و نیز نگارنده و همکاران (۲۰۰۱) در زنجان، میزان آگاهی پرستاران و ماماها در مورد موضوعات اخلاقی بررسی شد که نتایج این دو تحقیق نشان داد که حدود ۵۸ درصد از پرستاران دارای آگاهی خوب و ۳۵ درصد آگاهی در حد متوسط داشته اند (۱۶-۱۵). نتایج تحقیقات مذکور با تحقیق حاضر تقریباً هم‌خوانی داشته، به این دلیل که میزان آگاهی دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در حد خوب بوده است چرا که ۵۳/۷۸ درصد آگاهی خوب و ۲۲/۲۲ درصد آگاهی متوسط داشته‌اند و در مقایسه با مطالعه حاج باقری و همکاران (۲۰۱۱) که در کاشان انجام شد، میزان آگاهی خیلی بیشتری را نشان می‌دهد. در مطالعه فوق میزان آگاهی پرستاران و دانشجویان پرستاری سنجیده شده که در خصوص شاغل بودن یا دانشجو بودن در کل مطالعه تفاوت معنی‌داری با هم نداشتند و میزان آگاهی در ۶/۷ درصد شرکت کنندگان در حد ضعیف و ۵۲/۴ درصد در حد متوسط بوده است (۱۷). هم‌چنین مطالعه‌ای به وسیله دهقانی و همکاران (۲۰۱۲) در تهران انجام شد که در این مطالعه میزان رعایت اخلاق

آگاهی دانشجویان پرستاری این دانشگاه با قرار دادن درس اخلاق پرستاری در کوریکولوم آموزشی دانشجویان یا برگزاری کارگاه‌های اخلاق در پرستاری انجام شود تا از طریق ترویج عملکرد اصول حرفه ای و آموزش اخلاق حرفه ای پرستاری اعتماد مردم به گروه پرستاری دوچندان گردد.

تقدیر و تشکر

این پژوهش حاصل طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی بوشهر است. از معاون پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر و تمام دانشجویانی که حاضر به همکاری و شرکت در مطالعه شدند، صمیمانه سپاسگزاری می‌شود.

REFERENCES

1. Jollaei S, Bakhshande B, Mohammad Ebrahim M, Asgarzade M, Vasheghani Farahani A, Shareiat E, et al. Nursing ethics codes in Iran: report of a qualitative study. *Journal of Medical Ethics and History of Medicine* 2010; 3(2): 46-52.
2. Horton K, Taschudin V, Forget A. The value of nursing: a literature review. *nurse ethics* 2007; 14(6): 716-40.
3. Fitzergland L, Van Hooft S. A socratic dialogue on the question ' what is love in nursing? *Nurs Ethic* 2000; 7(6): 481-91.
4. Thissen M. Nursing education and the ethics of care. Canada: Concordia university; 2003: 2(3): 27-38.
5. Borhani F, Elhani F, Mohammadi E. Qualified nurses to develop professional ethics, ethics education needs and challenges. *Journal of Medical Ethics* 2009; 2(3): 27-38
6. Nikbakht nasrabadi A, Mohammadi N, Tofagh M, Mehran A. Investigation of nursing ethics in professional performance among nurses employed in selected hospitals related to Tums, September 2004.
7. Dehghani A, Mohammad Khan Kermanshah S. Compliance with ethical standards of professional nursing practice from the perspective of the nursing staff, Tehran University of Medical Sciences. *Care Modern Journal of Nursing and Midwifery, Birjand* 2012; 9(3): 208-216
8. Tefagh MR, Nikbakht Nasrabadi A, Mehran A, Din Mohammadi N. Investigation of the ethical practice in medication process among nurses. *Hayat, Journal of Faculty of Nursing & Midwifery* 2005; 10(23): 77-85.
9. Dierckx de Casterle B, Grypdonck M, Cannaerts N, Steeman E. Empirical ethics in action: lessons from two empirical studies in nursing ethics. *Med Health Care Philos* 2004; 7(1): 31-9
10. Adib haj bagheri M, Azizi fini E. Nurses and nursing students of Kashan University of Medical Sciences Professional regulations. *Journal of Forensic Medicine* 2009; 17(1): 7-14.
11. Larijani B, Malek-Afzali H, Zahedi F, Motevaseli E. Strengthening Medical Ethics by Strategic Plan in Islamic Republic of Iran. *Developing World Bioethics* 2006; 6(2): 106-110.
12. Walerius T, Hill PD, Anderson MA. Nurses' Knowledge of Advance Directives, Patient Selfdetermination Act, and Illinois Advance Directive Law. *Clinical Nurse Specialist* 2009; 23(6): 316-20.
13. Adib-Hajbaghery M, Aminoroayaei-Yamini E. Nurses Perception of professional support. *Feyz, Journal of Kashan University of Medical Sciences* 2010; 14(2): 140-53.
14. Adib-Hajbaghery M. The Concept of Power in Nursing and the Model of Professional Nursing Empowerment [Dissertation] Tehran. Tehran University of Medical sciences 2004; 5(8): 566-75.
15. Yaghobian M, Yaghobi T, Salmeh F, Golmohammadi F, Safari R, Ghanei N, Habibi KH. Comparing the Effect of Teaching Using Educational booklets and lecture along with educational Booklet on nurses' Knowledge about Professional Laws and Regulations. *Iranian Journal of Medical Education* 2010; 9(4): 372- 80.
16. Negarandeh R, Ghobadi S. A Survey of Knowledge and Attitudes of Zanjan Hospitals Nurses and Midwives towards Ethical Issues. *Journal of Zanjan university of medical Sciences* 2001; 36(9): 55-9.
17. Haj Bagheri A, Azizi Ismail Finney M. Information nurses and nursing students of Kashan University of Medical Sciences, professional etiquette, 1389. *Forensic Science Journal* 2011; 17(1): 14-7.

Investigating Awareness Amount of Nursing Students of Medical Sciences University of Bushehr about Ethic in Nursing Profession -2013

Jahanpour F¹, Khalili A^{1*}, Ravanipour M², Nourouzi L¹, Khalili M³, Dehghan F⁴

¹Department of Nursing, Buser University of Medical Sciences, Bushehr, Iran, ²The Persian Gulf Tropical Medicine Research Center, Buser University of Medical Sciences, Bushehr, Iran, ³Department of Nursing, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran, ⁴Cellular and Molecular Research Center, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran

Received: 06 Oct 2013

Accepted: 08 Dec 2013

Abstract

Background & aim: Nurses' ethical responsibility in practice and care is required to be aware of the principles of professional ethics. The aim of this study was to determine nursing students' knowledge of ethics in nursing of Bushehr University of Medical Sciences.

Methods: In the present analytical-descriptive sectional study, in which the participants are 4-8 semester nursing students of Bushehr University of Medical Sciences. The research tools for collecting information were tow-section questionnaires consisting of demographic data and specialized questions about ethic and rules in the nursing profession. Data analysis was performed using the SPSS software by using independent t-tests and chi-square.

Results: Total awareness of 4-8 semester nursing students about ethic and rules in nursing profession was intermediate (53.78 percent). There was a considerable relation between sexuality and satisfaction ($p < .046$), accordingly in males this amount was more than females. A considerable relation between age and satisfaction amount wasn't observed ($p > .436$). A considerable relation between students' educational semester and satisfaction amount was not also not observed ($p > .927$).

Conclusions: Students' awareness about professional ethic wasn't very desirable so it is suggested that by holding moral workshops in nursing or settling moral courses in nursing students curriculum will increase the amount of nursing students' awareness about nursing ethics.

Key words: Knowledge, Ethics, Nursing Students

---

*Corresponding Author: Khalili A, Department of Nursing, Buser University of Medical Sciences, Buser, Iran

Email: arash5920@yahoo.com